

den, der ejer Skolen, ejer Fremtiden, saa at jeg kan godt forstaa, at Højre kunde ønske at faa Magt over Lærerne for at faa dem bedømte fra et Højrestandpunkt, og for, at Præsterne kunde faa Lov til at fælde en afgørende Dom over Lærerne, hvorved der sikkert vilde være meget vundet for Reaktionen her i Danmark. Som sagt, den Mand, der udtalte Dødsdommen over Skoleloven, udtalte den ikke af pædagogiske Grunde, men i Kraft af det store Hartkorn og de mange Millioner, han ejer, og det er ham og hans Standsfæller, som her have vundet Sejrr. Den Mand, som jeg egentlig beklager mest her, og som i Grunden maa føle sig mest skuffet, forekommer mig at være den højtærede Minister. Det blev jo sagt offentlig, at den højtærede Minister overtog sin Ministervirksomhed særlig af Hensyn til Skoleloven, at det særlig var den, han ønskede at faa gennemført, og det viser sig nu, at han staa aldeles magtesløs over for Gennemførelsen af denne Lov, at der staaar en anden, langt stærkere Magt bagved, over for hvis Vilje vort Ministerium staaar magtesløst. Det er naturligvis paa en vis Maade beklageligt, at Skoleloven skal ende saaledes, at Stillingen er bleven en saadan her, at vi ikke kunne faa en ny Skolelov; men paa den anden Side er der ogsaa noget trøsteligt ved den Maade, hvorpaa denne Situation har udviklet sig, og det er, at, som jeg haaber, alle vi, som ere Venner af Skoleloven og have ønsket at faa den ført ud i Virkeligheden, tage dette Spørgsmaal med ud til Vælgerne. Vi skulle nu snart til Valg, og det er rimeligt, at dette Spørgsmaal vil blive taget frem paa alle Valgtribunerne. Jeg vil haabe, at det der maa faa den Indflydelse, at Højre maa lide et ganske alvorligt Nederlag, som det ærlig og redelig har fortjent. Kunde dette hjælpe til, at Højre led et rigtig knusende Nederlag, er det muligt, at der kom bedre og lysere Dage for en saadan Lov.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (Sthyr): Det er, tror jeg, fra næsten alle Taleres Side blevet udtalt, at det er meget beklageligt, at denne Sag skal ende, saaledes som den nu tegner til at ende, og denne Beklagelse kan jeg i fuldt Maal dele. Jeg anser det for meget bedrøveligt for Skolen, at den ikke opnaar den Forbedring, som den vilde have opnaaet ved de Bestemmelser, som Loven indeholder, om rigere Skolegang for Eleverne ved en Forlængelse af Skoletiden for

de fleste af dem og ved Formindskelse af Antallet af Børnene i de overfyldte Klasser. Og jeg beklager fremdeles ogsaa for Skolernes Skyld, at Lærernes Stilling ikke bliver en saadan, som denne Lov tilsigtede at give dem, idet jeg tror, at det vilde have haft en overordentlig stor Betydning for Skolen, derigennem for Ungdommen og derigennem for hele vort Folk, om Skolelærerstanden var bleven saaledes stillet, som denne Lov tilsigtede at stille dem. Jeg deler altsaa ganske den Beklagelse, der er udtalt, og jeg deler den i saa meget højere Maal, som det forekommer mig, at det er overmaade lidt, hvorpaa denne Sag strander. Det forekommer mig, at det, der staaar mellem de to Partier, i Virkeligheden er saa lidt, at Sagen ikke burde være strandet derpaa. Det er jo her i Tinget stærkt blevet fremhævet, at det skulde være Ministeriets Fortolkning af Loven af 1856, som havde en væsentlig Andel i, at Sagen er strandet. Jeg kan ikke indrømme Berettigelsen heraf. Særlig har man fremhævet Spørgsmaalet om, at alle tre Ansøgere, som indstilles, skulle være skikkede og værdige. Jeg skal i saa Henseende gøre opmærksom paa, idet jeg med den højtærede Formands Tilladelse skal læse nogle Linier af den Skrivelse, som Ministeriet sendte om Fortolkningen af Lov af 8de Marts 1856 § 9, at denne Skrivelse udtrykkelig om dette Spørgsmaal om, hvorvidt alle tre Ansøgere skulle være skikkede og værdige eller ej, udtaler, „at det hele Spørgsmaal næppe har saa stor Betydning, som man fra nogle Sider vil tillægge det, da det utvivlsomt vil være den aldeles faste Regel, at den kaldsberettigede ikke vil forkaste en Indstilling, i hvilken der findes en Ansøger, der anses for fuldt værdig til Embedet, selv om de øvrige ikke skønnes at egne sig til overhovedet at komme i Betragtning.“ Og der udtales fremdeles, at „de enkelte Undtagelser fra denne Regel, der maatte fremkomme, ville utvivlsomt kun hidrøre fra saadanne Tilfælde, i hvilke der foreligger et utvetydigt Forsøg fra vedkommende Kommunalbestyrelses Side paa gennem en Elusion af Lovbestemmelsens Tanke at sikre sig Valget af en bestemt Ansøger.“ Og der fremhæves fremdeles, at der hidtil, det vil sige i de 42 Aar, Loven har bestaaet, er blevet forelagt Ministeriet et Tilfælde, et eneste Tilfælde, hvor Andragendet om Kassationen støttedes paa, at ikke alle tre Ansøgere havde været ansatte for værdige og skikkede til Embedet, og i dette Tilfælde gav Ministeriet Sogneraadet Medhold. I